

EUROOPA KOHTU OTSUS

10. veebruar 1983*

Luksemburgi Suurhertsogiriik versus Euroopa Parlament

Parlamendi asukoht ja tööpaik

[...]

Kohtuasjas 230/81,

Luksemburgi Suurhertsogiriik, esindajad: välisministeeriumi rahvusvaheliste majandussuhete direktor Joseph Weiland, keda abistasid Luksemburgi Advokatuuri liige André Elvinger, Pariisi õigus-, majandus- ja sotsiaalteaduste ülikooli professor Jean Boulois ja advokatuuri Middle Temple vandeadvokaat Francis Jacobs, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress: Chambers of André Elvinger,

edaspidi hageja,

versus

Euroopa Parlament, esindajad: selle peasekretär Hans-Joachim Opitz, peadirektor Francesco Pasetti-Bombardella ja õigusnõunik Roland Bieber, ja keda abistas Milaano Ülikooli professor Alessandro Migliazza, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis: Euroopa Parlamendi peasekretäri büroo, Kirchberg,

edaspidi kostja,

mille esemeks on hagiavaldus Euroopa Parlamendi 7. juuli 1981. aasta otsuse, mis käsitleb Euroopa Ühenduse institutsioonide ja eriti Euroopa Parlamendi asukohta (EÜT, C 234, 14.9.1981, lk 22), tühistamiseks,

EUROOPA KOHUS,

* Kohtumenetluse keel: prantsuse keel.

koosseisus: president J. Mertens de Wilmars, kodade esimehed P. Pescatore, A.. O'Keefe ja U. Everling, kohtunikud lord Mackenzie Stuart, G. Bosco, O. Due, K. Bahlmann ja Y. Galmot,

kohtujurist: C. F. Mancini,

kohtusekretär: P. Heim,

on teinud järgmise

otsuse

[...]

Põhjendused

1. Hagiavaldusega, mis saabus Euroopa Kohtu kantseleisse 7. augustil 1981. aastal, esitas Luksemburgi Suurhertsogiriik Euroopa Sõe- ja Teraseühenduse (ESTÜ) asutamislepingu artikli 38 alusel ning alternatiivina EMÜ asutamislepingu artikli 173 ja EURATOM-i asutamislepingu artikli 146 alusel hagi Euroopa Parlamendi 7. juuli 1981. aasta otsuse, mis käsitleb Euroopa Ühenduse institutsioonide ja eriti Euroopa Parlamendi asukohta (EÜT, C 234, 14.9.1981, lk 22), tühistamiseks.

2. Vastavalt ESTÜ asutamislepingu artiklile 77, EMÜ asutamislepingu artiklile 216 ja EURATOM-i asutamislepingu artiklile 189 tuleb ühenduse institutsioonide asukoht kindlaks määrata liikmesriikide ühise kokkuleppega. Kuid liikmesriigid ei ole Euroopa Parlamendi ja teiste institutsioonide asukoha kindlaksmääramise kohta langetanud mingit otsust ja on piirdunud vaid ajutiste töökohtade kindlaksmääramisega.

3. Pärast liikmesriikide välisministrite poolt vastuvõetud otsust 25. juulil 1952. aastal, mil jõustus ESTÜ asutamisleping, alustasid ESTÜ Ülemamet ja Euroopa Kohus oma tööd Luxembourgis ja assamblee hakkas oma plenaaristungeid pidama Strasbourgis. Selle sekretariaat asus siiski Luxembourgis, kus tuli kokku ka Euroopa Sõe- ja Teraseühenduse Nõukogu ja kus asusid nii tema kui ka ülemameti ametiruumid. Kui välisministrid 7. jaanuaril 1958. aastal EMÜ ja EURATOM-i asutamislepingute jõustumisel kohtusid, nõustusid nad kokku viima ühes ja samas kohas kuue riigi kõik Euroopa organisatsioonid niipea, kui selline koondumus on saanud võimalikuks ja vastavalt asutamislepingute sätetele, ning otsustasid seejärel muuhulgas, et assamblee peaks kohtuma Strasbourgis. Kui asutamislepingutega sätestatud nõukogud ja komisjonid olid Brüsselis asutatud, sai Euroopa Parlamendi komiteedel ja poliitilistel rühmitusetel tavaks pidada suur hulk oma kohtumistest seal.

4. Euroopa Ühenduste ühtset nõukogu ja ühtset komisjoni asutav 8. aprilli 1965. aasta leping, mis jõustus 1. juulil 1967. aastal, tingis nende institutsioonide ametiruumide ümberkorraldamise ja seega ESTÜ Ülemameti töötajate üleviimise Brüsselisse. Selle artiklis 37 sätestati, et ilma et see piiraks ESTÜ asutamislepingu artikli 77, EMÜ asutamislepingu artikli 216 ja EURATOM-i artikli 189 kohaldamist, peaksid liikmesriikide valitsuste esindajad „määrama kindlaks sätted, mis on vajalikud Luksemburgi Suurhertsogiriigile omaste selliste teatavate probleemide lahendamiseks, mis tulenevad Euroopa Ühenduste ühtse nõukogu ja ühtse komisjoni loomisest.”

5. Selle artikli alusel võtsid liikmesriikide valitsuste esindajad eespool nimetatud lepingu allkirjastamisel vastu otsuse Euroopa Ühenduste teatavate institutsioonide ja osakondade ajutise ümberviimise kohta (EÜT, 152, 1967, lk 18), mis jõustus samal kuupäeval kui 8. aprilli 1965. aasta leping. Otsuse artiklis 1 sätestatakse, et:

„Luxembourg, Brüssel ja Strasbourg jäävad Euroopa Ühenduste institutsioonide ajutisteks tööpaikadeks.”

Otsuses sätestatakse teatavate nõukogu koosolekute pidamine Luxembourgis ja teatavate ühenduse institutsioonide, organite ja osakondade asutamine Luxembourgis. Euroopa Parlamendi kohta sätestatakse artiklis 4, et

„Assamblee peasekretariaat ja selle osakonnad peavad jääma Luxembourgis.”

Artiklis 12 sätestatakse:

„Vastavalt eelnevatele sätetele ei mõjuta see otsus Euroopa Ühenduste institutsioonide ja osakondade ajutisi tööpaiku, mis on kindlaks määratud valitsuste eelnevate otsustega.”

6. Alates 1967. aasta juulist kehtestas parlament tava pidada teatavaid parlamendi osaistungeid Luxembourgis ja Luxembourgis peetud parlamendiistungite päevade arv moodustas ligikaudu poole istungipäevade arvust ajavahemikul 1975–1978. Parlamendi taotlusel tagati komiteede ja poliitilise rühmituste plenaaristungiteks ja nõupidamisteks vajalikud ruumid ja seadmed hoonetes, mida Luksemburgi ametiasutused olid parlamendi jaoks ehitanud. 1971., 1973. ja 1978. aastal esitas Prantsuse valitsus parlamendile kaebuse tava kohta pidada osaistungeid Luxembourgis.

7. Pärast akti sõlmimist assamblee esindajate otsuste ja üldiste valimiste kohta teavitas parlamendi president 6. juuli 1977. aasta kirjaga nõukogu presidenti parlamenti eesootavatest probleemidest seoses tegevusega kolmes tööpaigs, arvestades otseseid ja üldisi valimisi ning tema liikmete arvu suurenemist. 22. septembri 1977. aasta vastuses teatas nõukogu president parlamendile, et liikmesriikide valitsuste arvates ei olnud mingit põhjust muuta seadusega ega praktikas sel ajal kehtinud õigusnorme assamblee ajutiste tööpaikade kohta, nimelt Strasbourgis ja Luxembourgis, kus asusid tema peasekretariaat ja ametiruumid, samal ajal kui parlamendikomisjonid olid harjunud kohtuma Brüsselis, kus on selliste kohtumiste toimimise tagamiseks vajalik minimaalne infrastruktuur.

8. Pärast enda otsesest ja üldist valimist pidas parlament ajavahemikul 1979. aasta juulist kuni 1980. aasta juunini oma esimesed osaistungid Strasbourgis. Pärast uue suure istungisaali valmimist Luxembourgis, mis ehitati parlamendi taotlusel, peeti neli osaistungit ajavahemikul 1980. aasta juunist kuni 1981. aasta veebruarini Luxembourgis.

9. 20. novembril 1980. aastal võttis parlament vastu otsuse, milles ta märkis, et talle valmistavad muret tema tegevuse füüsilised tingimused ja rahaline maksumus, samuti seda, et tuleb lõpetada ajutised kokkulepped tema tööpaikade kohta. Seetõttu nõudis parlament liikmesriikide valitsustelt, et need võtaksid vastu otsuse tema asukoha kohta hiljemalt 1981. aasta 15. juuniks ning märkis, et sellise otsuse tegematajätmisel ei ole parlamendil muud valikut, kui teha ise vajalikud korraldused oma töötingimuste parandamiseks.

10. 12. jaanuaril 1981. aastal lükkas parlamendi plenaarassamblee tagasi tema büroo poolt koostatud osaistungite kalendri sel põhjusel, et see kalender nägi esimese kuue kuu jooksul ette kahe osaistungite läbiviimist Luxembourgis. Ta otsustas esitada 1981. aasta osaistungite kalendri hääletamiseks plenaaristungile ja pidada juuli osaistung Strasbourgis. Vastavalt sellele esitati parlamendile ettepanek 1981. aasta kalendri ja istungi toimumiskohtade kohta, mille kohaselt osasessioonid toimuksid 1981. aasta teisel poolel üksnes Strasbourgis, ja parlament kinnitas selle ettepaneku 13. märtsil 1981. aastal.

11. Pärast Prantsuse valitsuselt saadud memorandumit, millega rõhutati assamblee poolt kogetud probleeme talle asutamislepingutega antud ülesannete täitmisel tööpaikade hajutatuse tõttu, tulid liikmesriikide valitsuste esindajad kokku 1980. aasta lõpus ja 1981. aasta alguses ühenduse institutsioonide asukohta käsitleval konverentsil. Sellel konverentsil leiti, et endiselt esines laharvamusi ja et erinevatest mittetäiuslikest lahendustest oli kõige rahulduspakkuvam *status quo*, st mitmete ajutiste tööpaikade määramine. 1981. aasta 23. ja 24. märtsil kohtusid liikmesriikide valitsusjuhid Euroopa Ülemkogus Maastrichtis ja otsustasid ühehäälselt kinnitada *status quo* Euroopa institutsioonide ajutiste tööpaikade kohta. Institutsioonide asukohta käsitleval konverentsil võeti arvesse seda otsust ja konverents lõppes liikmesriikide valitsuste seisukoha kinnitamisega selles osas, et institutsioonide asukoha määramine on nende ainupädevuses. Samuti märgiti, et Maastrichtis vastuvõetud otsus oli selle pädevuse kasutamine ja ei näinud ette institutsioonide asukoha kindlaksmääramist.

12. 7. juulil 1981. aastal võttis parlament vastu vaidlusaluse otsuse. Selles otsuses märgib parlament eriti seda, et ta ei pane küsimuse alla liikmesriikide valitsuste õigusi või kohustusi selles suhtes ja et tema tööpaikade kolmes erinevas linnas hajutatusest tulenevate probleemide tõttu on oluline koondada tema töö ühte kohta ning et liikmesriikide valitsuste poolt 15. juuni 1981. aasta tähtaja arvestamata jätmine nõuab temalt ise oma töötingimuste parandamist. Pärast oma õiguse „tulla kokku ja teha tööd kus iganes, vastavalt oma valikule” kinnitamist kutsub parlament oma otsuses liikmesriikide valitsusi üles nende asutamislepingute järgsete kohustuste täitmisele üheainsa asukoha määramisega oma institutsioonidele, väljendab veendumust, et on oluline koondada oma töö ühte kohta ja

„[...]

3. otsustab, et enne lõplikku otsust Euroopa Parlamendi üheainsa kokkutulemise paiga kohta,

a) pidada oma osaistungeid Strasbourgis,

b) korraldada oma komiteede ja poliitiliste rühmituste kohtumisi reeglina Brüsselis,

c) et parlamendi sekretariaadi ja tehniliste teenistuste tegevus tuleb üle vaadata, et need vastaksid eespool, punktides a ja b, toodud nõuetele, eelkõige selleks, et vältida suure arvu parlamendiliikmete vajadust pidevalt reisida,

et seda eesmärki silmas pidades kasutada võimalikult palju – nii omavaheliseks suhtlemiseks kui ka dokumentide edastamiseks – ära uusimaid telekommunikatsioonivahendeid,

et kasutada tuleb ka kõige kaasaegsamaid seadmeid institutsioonidevahelise koostöö edendamiseks, samal ajal tuleb parandada ühenduse peamiste tegevuskeskuste vahelist maantee-, raudtee- ja lennuühendust,

et presidendi ja laienenud büroo juhendamisel peavad parlamendi asjaomased asutused määrama kindlaks rakendatavad meetmed ja hindama nende maksumust; enne aasta lõppu peavad nad esitama parlamendile aruande koos asjaomaste ettepanekutega”.

Vastuvõetavus

13. Parlament on esitanud mitmeid vastuväiteid Luksemburgi Suurhertsogiriigi poolt esitatud selle otsuse tühistamise hagi vastuvõetamatuses kohta ja neid vastuväiteid tuleb kõigepealt kaaluda.

1. Hagemisõigus parlamendi meetmete suhtes

14. Parlamendi arvates on hagi vastuvõetamatu, sest ei ESTÜ asutamislepingu artikkel 38 ega EMÜ asutamislepingu artikkel 173 või EURATOM-i asutamislepingu artikkel 136 anna hagemisõigust parlamendi meetmete suhtes antud kohtuasjas. ESTÜ asutamislepingu artikli 38 puhul on vastavaks põhjuseks see, et vaidlusaluse otsuse vastuvõtmisel kasutas parlament üksinda ja jagamatult oma kolme asutamislepingu järgseid volitusi selliselt, et otsust ei saa kuulutada kehtetuks ainult ESTÜ asutamislepingu suhtes. Ka viitas parlament võimude lahususe põhimõttele ja rõhutas, et vaidlusalune otsus põhines parlamendi suveräänsel õigusel korraldada oma ülesannete täitmise viisi.

15. Luksemburgi valitsuse puhul on ESTÜ asutamislepingu artikli 38 kasutamine välistatud ainult meetmete suhtes, mis puudutavad konkreetselt ja ainult EMÜ või EURATOM-i asutamislepingute valdkonda. Lisaks tuleb EMÜ asutamislepingu artiklile 173 ja EURATOM-i asutamislepingu artiklile 136, millel hagiavaldus alternatiivina põhineb, tuleb

anda lai tõlgendus, arvestades parlamendi laiendatud volitusi, et vältida lünka kohtu pakutavas õiguskaitstes.

16. ESTÜ asutamislepingu artikli 38 esimeses lõikes sätestatakse, et „kohus võib liikmesriigi või ülemameti taotlusel tunnistada assamblee või nõukogu akti kehtetuks.” Liikmesriigi õigus esitada kohtule hagi parlamendi meetmete kohta seoses selle asutamislepinguga ei ole seetõttu kahtlustele avatud. Sellest olenemata, n ESTÜ asutamislepingu artikli 38 kolmanda lõike alusel piirdub see õigus alustega, mis rajanevad pädevuse puudumisel või olulise menetlusliku nõude rikkumisel.

17. EMÜ asutamislepingu artikli 173 esimeses lõigus ja EURATOM-i asutamislepingu artikli 146 esimeses lõigus sätestatakse, et kohus „kontrollib nõukogu ja komisjoni aktide seaduslikkust” ja sel eesmärgil on tal pädevus hagiavalduste suhtes, mille „on esitanud liikmesriik, nõukogu või komisjon.” Nendes artiklites ei ole selgesõnaliselt sätestatud parlamendi aktiivset või passiivset osalemist kohtumenetluses.

18. Vastavalt 1957. aasta 25. märtsi Euroopa ühenduste teatavate ühisinstitutsioonide konventsioonile tuleb kasutada õigusi ja pädevust, mida need kolm asutamislepingut annavad parlamendile ja kohtule „vastavalt neile asutamislepingutele”. Selliste ühisinstitutsioonide loomisega ei kustutata erinevates asutamislepingutes olenevaid erisusi selles suhtes.

19. Kuna ühtne parlament on institutsioon, mis on ühine kolmele ühendusele, siis see tegutseb paratamatult kolme asutamislepingu valdkonnas, sealhulgas ESTÜ asutamislepingu valdkonnas, kui ta võtab vastu otsuse tema tegutsemise kohta institutsioonina ja tema sekretariaadi korraldamise kohta. Nähtub, et asutamislepingu artikli 38 esimeses lõikes sätestatud kohtu pädevus ja menetlused on kohaldatavad sellistele meetmetele nagu vaidlusalune otsus, mis puudutab samaaegselt ja jagamatult kolme asutamislepingu valdkondi.

20. Kuna antud kohtuasjas kuulub kohaldamisele ESTÜ asutamislepingu artikli 38 esimene lõige, siis puudub vajadus kaaluda küsimust, kas seaduse järgimist ja selles suhtes kohtulikkude järelevalvet puudutavad põhimõtteid, mis on toodud EMÜ asutamislepingu artiklis 164 ja EURATOM-i asutamislepingu artiklis 136, nõuavad EMÜ asutamislepingu artikli 173 ja EURATOM-i asutamislepingu artikli 146 sellist tõlgendamist, et parlament võib olla kohtumenetluse osapool.

21. See vastuväide tuleb seetõttu tagasi lükata.

2. Luksemburgi Suurhertsogiriigi pädevus hagi esitamiseks

22. Parlament on väitnud, et hagi on vastuvõetamatu, sest selle on esitanud üksainus liikmesriik, samas kui asukoha määramise õigus kuulub kõikide liikmesriikide valitsustele, kes tegutsevad ühise kokkuleppe alusel. Ta väidab, et sellise hagi peavad esitama kõik liikmesriigid või, kui nad jätavad selle tegemata, siis peab selle esitama komisjon. Ka on hagi esitamine välistatud **vastuväiteõigusest ilmajätmise põhimõttega**, kuivõrd liikmesriikide,

sealhulgas Luksemburgi, poolt kõikide selliste asjade tegematajätmine, mis on vajalikud kokkuleppele jõudmiseks parlamendi asukoha kohta, ei võimalda Luksemburgil kohtusse pöörduda.

23. Luksemburgi valitsus rõhutab, et vastavalt ESTÜ asutamislepingu artiklile 38 ei pea liikmesriigid esitama mingeid tõendeid oma hagi esitamise pädevuse või huvi kohta. Igal juhul on liikmesriigil õigus hagi esitada ja seetõttu on tal õigus hagi kohtule esitada eraldi. Rahvusvahelises õiguses sisalduv vastuväiteõigusest ilmajätmise põhimõte ei ole kohaldatav ühenduse õigusele. Ka ei saa Luksemburgi valitsust pidada vastutavaks liikmesriikide valitsuste poolsete mis tahes tegematajätmistest, sest temast ei ole tingitud nende arutelude lõpuleviimata jätmine, milles ta on aktiivselt osalenud.

Vormindatud: Mitte Esiletõst

24. Tuleb rõhutada, et ESTÜ artikli 38 esimeses lõikes sätestatakse, et kohus võib tunnistada assamblee või nõukogu akti kehtetuks „liikmesriigi või ülemameti taotlusel”. Vastupidiselt ettevõtetele ja ühendustele õiguskaitsevahendeid sätestavatele õigusnormidele, nagu näiteks ESTÜ asutamislepingu artikkel 33, ei kohaldata liikmesriigi või ülemameti poolt hagemisõiguse kasutamise suhtes mitte mingeid täiendavaid tingimusi, mille kohaselt tuleks esitada tõendeid hagi esitamise huvi või pädevuse kohta.

25. Seega on artikli 38 esimeses lõikes sätestatud hagemisõigus antud igale liikmesriigile eraldi ja selle artikli kohaselt esitatud hagi vastuvõetavus ei saa sõltuda teiste liikmesriikide või komisjoni osalemisest kohtumenetluses.

26. Liikmesriikide poolt tervikuna oma õiguste kasutamata jätmine ei saa seetõttu välistada hagi vastuvõetavust, väites, et parlament on need õigused omastanud. Ka ei saa ühenduse institutsionaalset struktuuri puudutavate küsimuste osas liikmesriigi esitatava hagi vastuvõetavus sõltuda liikmesriikide valitsuste poolsetest eelnevatest tegematajätmistest või vigadest.

27. Ka see vastuväide tuleb seetõttu tagasi lükata.

3. Vaidlusaluse otsuse õiguslik olemus

28. Vastavalt parlamendile ei ole vaidlusalune otsus aktiks ESTÜ asutamislepingu artikli 38 tähenduses, sest see puudutab ainult tema sisemist korraldust ja tema osakondi ning ei oma seetõttu õiguslikku mõju. See väidetakse olevat meede, mis tuleneb parlamendi õigusest määrata oma enda sisemine korraldus, mis jääb ka täielikult liikmesriikide valitsuste otsustega määratletud raamidesse.

29. Luksemburgi valitsuse arvates kavatses parlament vaidlusaluse otsusega asendada oma tegevusega liikmesriikide valitsuste tegevuse asukoha suhtes. Kavaidleb ta vastu, et sisekorraldust puudutavad meetmed jäävad sellega kohtuliku järelevalve alt välja.

30. Selles suhtes tuleb märkida, et vaidluslause otsuse õigusliku mõju määramine on lahutamatult seotud selle sisu kaalumise ja pädevuse eeskirjade järgimisega. Seetõttu tuleb lähtuda kohtuasja põhiküsimuse kaalumisest.

Põhiküsimus

31. Oma hagi toetuseks esitas Luksemburgi valitsus ESTÜ asutamislepingu artikli 38 alusel kaks väidet, mis põhinevad pädevuse puudumisel ja oluliste menetlusõuete rikkumisel.

1. Pädevuse puudumine

32. Luksemburgi valitsus märgib esiteks, et parlamendil ei ole õigust võtta vastu otsuseid institutsiooni asukoha kohta, sest see küsimus on reserveeritud liikmesriikidele. Nii oma pealkirja kui ka sisu tõttu puudub vaidlusalune otsus parlamendi asukohta, mis on küsimus, mis jääb täielikult parlamendi volituste alt välja, sõltumata liikmesriikide otsuste olemasolust ja sisust antud küsimuses. Ka rikutakse vaidlusaluse otsusega valitsuste poolt vastuvõetud otsuseid neile institutsioonide ajutiste tööpaikade suhtes reserveeritud pädevuse kasutamisel. Loobudes väljakujunenud praktikast pidada osaistungeid Luxembourgis, rikkus parlament otsust *status quo* kinnitamise kohta, mille liikmesriikide valitsusjuhid võtsid vastu Maastrichtis 23. ja 24. märtsil 1981. aastal ning 30. juunil 1981. aastal toimunud konverentsil ühenduse institutsioonide asukoha kohta. Sätestades muutuse sekretariaadi ja parlamendi osakondade tegevuses Strasbourgis peetavate osaistungite ning Brüsselis toimuvate komiteede ja poliitiliste rühmituste koosolekute kohta, rikkus parlament 8. aprilli 1965. aasta otsuse artiklit 4.

33. Parlament väidab, et liikmesriikide valitsused ei ole kasutanud oma pädevust määrata asukoht kindlaks ja seetõttu ei saa olla tegemist selle pädevuse omastamisega. Igal juhul kujutab vaidlusalune otsus ühelt poolt liikmesriikidele suunatud poliitilise olemusega taotlust, millega soovitatakse neil võtta vastu teatavad meetmed asukoha suhtes ja teiselt poolt kujutab see tema sisekorralduse organiseerimise meedet, mis on vastu võetud vastavalt EMÜ asutamislepingu artiklile 142, EURATOM-i asutamislepingu artiklile 112 ja ESTÜ asutamislepingu artiklile 25. See sisekorralduse meede arvestab liikmesriikide valitsuste otsust ajutiste tööpaikade kohta ja, eriti plenaaristungite puhul, välisministrite 25. juuli 1952. aasta ja 7. jaanuari 1958. aasta avaldusi. Komiteede ja poliitiliste rühmituste nõupidamiste pidamine Brüsselis järgib tava, mis on välja kujunenud kirjalike õigusnormidega reguleerimata valdkonnas. Vaidlusaluses otsuses ei otsustanud parlament peasekretariaadi asukohta ning käsitles üksnes institutsiooni nõuetekohast funktsioneerimist ja teatud kaasaegse tehnoloogia kasutamist. Ka ei puuduta see küsimus institutsiooni asukohta, vaid parlamendi sisekorraldust, mille suhtes on parlamendil õigus ja isegi kohustus võtta kasutusele hea korralduse tavaga kooskõlas olevad meetmed.

a) Pädevus asukoha ja tööpaikade asukoha suhtes

34. Selleks, et langetada antud küsimuses otsus, on kõigepealt vaja vaadelda liikmesriikide valitsuste ja parlamendi vastavaid õigusi antud valdkonnas.

35. Selles suhtes tuleb meeles pidada, et vastavalt ESTÜ asutamislepingu artiklile 77 ning ka EMÜ asutamislepingu artiklile 216 ja EURATOM-i asutamislepingu artiklile 189, on institutsioonide asukoht liikmesriikide valitsuste määrata. Andes liikmesriikidele pädevuse asukoht kindlaks määrata, antakse neile nimetatud õigusnormidega kohustus täiendada selles suhtes asutamislepingutega sätestatud institutsioonilisi õigusnorme, et tagada ühenduste töötamine. Seega on liikmesriikidel mitte ainult õigus, vaid ka kohustus seda õigust kasutada.

36. Ollakse ühisel seisukohal, et liikmesriikide valitsused ei ole veel täitnud oma kohustust määrata vastavalt asutamislepingute sätetele institutsioonide asukoht. Sellest olenemata, nagu selgub eespool nimetatud asjaoludest, on liikmesriikide valitsused selle pädevuse alusel võtnud erinevatel aegadel vastu otsused, millega määratakse institutsioonide ajutised tööpaigad ja, mis puudutab 8. aprilli 1965. aasta otsust, Euroopa ühenduste ühtse nõukogu ja ühtse komisjoni asutamislepingu eespool nimetatud artiklis 37 selgesõnaliselt sätestatud pädevuse alusel.

37. Sellest olenemata tuleb rõhutada, et kui liikmesriikide valitsused teevad ajutisi otsuseid, peavad nad vastavalt liikmesriikide ja ühenduse institutsioonide lojaalse koostöökohustusele, mis on toodud eelkõige EMÜ asutamislepingu artiklis 5, võtma arvesse parlamendi õigust määrata kindlaks oma sisekorraldus. Nad peavad tagama, et selliste otsustega ei takistataks parlamendi nõuetekohast funktsioneerimist.

38. Ka on parlament volitatud vastavalt oma sisekorralduse kindlaksmääramise õigusele, mis on antud talle ESTÜ asutamislepingu artikliga 25, EMÜ asutamislepingu artikliga 142 ja EURATOM-i asutamislepingu artikliga 112, võtma kasutusele asjakohased meetmed, et tagada oma menetluste nõuetekohane funktsioneerimine ja läbiviimine. Kuid vastavalt eespool nimetatud lojaalse koostöö kohustustele, peavad parlamendi otsused omakorda võtma arvesse liikmesriikide valitsuste pädevust määrata kindlaks institutsioonide asukoht ja vahepeal tehtud esialgseid otsuseid.

39. Veelgi enam, tuleb rõhutada, et liikmesriikide valitsustele antud küsimuses antud õigused ei mõjuta parlamendi õigust arutada ühendust puudutavat mis tahes küsimust, võtta vastu otsuseid sellistes küsimustes ja kutsuda valitsusi üles tegutsema.

40. Seega ei saa järeldada, et parlament oleks ületanud oma volitusi üksnes seetõttu, et ta on võtnud vastu otsuse „Euroopa Ühenduse institutsioonide ja eriti Euroopa Parlamendi asukoha kohta” ning käsitledes küsimust tööpaiga kohta. Selleks, et määrata kindlaks, kas parlament on ületanud vaidlusaluse otsuse vastuvõtmisel oma võimupiiride, tuleb selle sisu, - asjakohaste otsuste valguses - uurida, ning eriti selle kolmandat lõiku, pidades silmas eespool nimetatud kohustust võtta arvesse liikmesriikide või parlamendi vastavaid pädevusi antud küsimuses.

b) Plenaaristungid

41. Esiteks otsustatakse vaidlusaluse otsuse lõike 3 punktis a, et kuni lõpliku otsuse tegemiseni Euroopa Parlamendi üheainsa kokkutulemise koha suhtes peetakse osaistungeid Strasbourgis.

42. Selles osas tuleb märkida, et kuigi parlamendiistungite pidamine ei ole 8. aprilli 1965. aasta otsuses selgesõnaliselt mainitud, sätestatakse selle artiklis 1, et „Luxembourg, Brüssel ja Strasbourg peavad jääma ühenduse institutsioonide ajutisteks tööpaikadeks”. Samal ajal oli parlamendi plenaaristungite pidamine ühenduse institutsioonide ainus tegevus, mis toimus regulaarselt Strasbourgis. Välisministrite poolt nii ESTÜ kui ka EMÜ ja EURATOM-i asutamislepingute jõustumisel vastuvõetud deklaratsioonid on juba selgelt näidanud liikmesriikide valitsuste kavatsust, et „assamblee tuleb kokku Strasbourgis”.

43. Vastab tõele, et 1967. aastal võttis parlament vastu tava pidada pooled oma plenaaristungitest Luxembourgis. Just 1981. aastal vastuvõetud tavale ja otsusele hetkeolukorra säilitamise kohta tugineb Luksemburgi valitsus, väites, et otsus pidada kaks plenaaristungeid Strasbourgis on vastuolus liikmesriikide valitsuste otsustega selles küsimuses.

44. Sellest olenemata tuleb märkida, et selle praktika üle on parlament ise otsustanud ning see ei ole otseselt ega kaudselt liikmesriikide poolt heaks kiidetud. Vastupidi, Prantsuse valitsus on mitu korda eitanud, et see tava on liikmesriikide otsustega kooskõlas ja nõudnud selle muutmist. Seetõttu ei ole Luksemburgi valitsusel õigus, kui ta väidab, et selle praktikaga loodi tava tema kasuks, millega täiendatakse liikmesriikide otsuseid antud küsimuses ja nõutakse parlamendilt osade oma plenaaristungite pidamist Luxembourgis.

45. Seda hinnangut ei mõjuta järeldused, mis tehti institutsioonide asukohta käsitleval konverentsil 1981. aastal. Arvestades järelduste osas esinevaid erinevusi ja muudatuste puudumist eelnevalt tehtud otsustes, saab konverentsi lõppedes tehtud avaldust *status quo* säilitamiseks mõista ainult kui kavatsuse väljendust mitte muuta eelnevat õiguslikku seisukohta. See avaldus ei takista seetõttu parlamenti loobumast tavast, millele ta oli ise aluse pannud.

46. Seega parlamendi otsus, pidada kõik edasised plenaaristungid Strasbourgis, ei ole vastuolus liikmesriikide valitsuste otsustega antud küsimuses ja ei ületa parlamendi volitusi.

c) Komiteede ja poliitiliste rühmituste koosolekute pidamine Brüsselis

47. Teiseks on vaidlusaluse otsuse lõike 3 punktis b otsustatud korraldada parlamendikomiteede ja poliitiliste rühmituste koosolekuid reeglina Brüsselis.

48. Selles suhtes tuleb märkida, et parlamendi tava pidada oma komiteede ja poliitiliste rühmituste koosolekuid Brüsselis, mis on kujunenud välja tema sõltumatute volituste kasutamisel, ei ole kunagi ühegi liikmesriigi poolt kahtluse alla seatud.

49. Nende asjaolude korral on kohane avaldada, et vaidlusluse otsuse lõike 3 punktis b toodud tava kinnitamisel ei ole parlament ületanud omapädevust.

d) Peasekretariaadi ja muude osakondade asukoht

50. Kolmandaks viidatakse vaidlusluse otsuse lõike 3 punktis c parlamendi sekretariaadi ja tehniliste teenistuste tegevusele, mille suhtes ta märgib, et need tuleb üle vaadata, et vastata nõuetele pidada osaistungeid Strasbourgis ning komiteede ja poliitiliste rühmituste koosolekuid Brüsselis, eriti selleks, et vältida suurel arvu parlamendiliikmete vajadust pidevalt reisida.

51. Selles suhtes on vaja eelkõige rõhutada, et liikmesriikide valitsused otsustasid 8. aprilli 1965. aasta otsuses, et „assamblee peasekretariaat ja selle osakonnad peavad jääma Luxembourgis”.

52. Pidades silmas asjaolu, et komiteede ja poliitiliste rühmituste koosolekud peeti Brüsselis, kehtestas parlament tava määrata teatud arvu oma ametnikke ja töötajaid sinna. Nõukogu president väljendas liikmesriikide valitsuste arvamust 22. septembri 1977. aasta kirjas, kui ta märkis ametlikult, et parlament hoidis Brüsselis alles minimaalse töötajate taseme, mis on selliste koosolekute pidamiseks vajalik.

53. Ühelt poolt liikmesriikidele pandud kohustuste ja teiselt poolt parlamendile, oma pädevuste kasutamisel, võtta arvesse ka teistepädevusi, tuleb eespool nimetatud artiklit 4 tõlgendada selliselt, et see ei takista parlamendi teatavaid meetmeid, mis on vajalikud tema nõuetekohase funktsioneerimise eesmärgil.

54. Asukoha või isegi üheainsa konkreetse tööpaiga puudumise tõttu peab parlamendil olema võimalik ülalpidada erinevates väljaspool tema sekretariaadi asukohta olevates tööpaikades infrastruktuuri, mis on oluline, et tagada kõikides neis kohtades talle asutamislepingutega antud ülesannete täitmine. Seda silmas pidades võib pidada infrastruktuuri rajamist väljaspool sekretariaadi asukohta vastavuses olevaks eespool nimetatud nõuetega, mis käsitlevad vastavaid volitusi antud küsimuses.

55. Sellest olenemata tuleb lisada, et töötajate üleviimised ei tohi ületada eespool nimetatud piire, sest mis tahes otsus parlamendi peasekretariaadi või muude osakondade tervikuna või osaliselt, õiguslikult või tegelikult, üleviimiseks oleks 8. aprilli 1965. aasta otsuse artikli 4 ja nende tagatiste rikkumine, mida selle otsusega kavatseti anda Luksemburgi Suurhertsogiriigile, vastavalt eespool nimetatud Euroopa Ühenduste ühtset nõukogu ja ühtset komisjoni asutava lepingu artiklile 37.

56. Vaidlustatud otsus, niivõrd kui see sätestab, et sekretariaadi ja tehniliste teenuste tegevus „tuleb üle vaadata”, et vastata nõuetele viia parlamenditegevust läbi Strasbourgis ja Brüsselis, tuleb läbi vaadata eespool toodud kaalutluste alusel, et teha kindlaks, kas selles on arvestatud piire, mis on kehtestatud parlamendi pädevusele määrata kindlaks oma sisemine korraldus.

57. Kuigi vaidlustatud otsuse mõned põhjendused, selle vastuvõtmise asjaolud ja parlamentaarsetel aruteludel väljendatud teavad arvamused võivad anda märku, et selle otsusega nähakse tegelikult ette vähemalt osaline peasekretariaadi töötajate üleviimine teistesse tööpaikadesse, tuleb meeles pidada ka lõike 3 punkti c viimase kolme selgitava alapunkti sisu, mis puudutavad kõige kaasaegsemate tehniliste vahendite, eriti telekommunikatsioonivahendite, kasutamist, et hõlbustada institutsioonidevahelist koostööd ning parandada ühenduse peamiste tegevuskeskuste vahelist maantee-, raudtee- ja lennuühendust. Nende kolme alapunkti ja parlamendiesindajate poolt kohtumenetluse käigus tehtud avalduste valguses ei tohi avaldust, et sekretariaadi ja teiste osakondade tegevus „tuleb üle vaadata” mõista sellisena, nagu see hõlmaks otsust erimeetmete kohta või eriti töötajate üleviimise kohta. Otsus erimeetmete kohta jäeti edasiseks kaalumiseks ja selle vastuvõtmine on võimalik vaid pärast seda, kui on võetud arvesse eespool kirjeldatudpädevust.

58. Selle tõlgenduse alusel tuleb tunnistada, et vaidlustatud otsuse lõike 3 punktiga c ei rikuta liikmesriikide valitsuste otsuseid selles küsimuses ega eriti eespool nimetatud 1965. aasta aprilli otsuse artiklit 4. Seega ei jää see parlamendi volituste alt välja.

59. Väide pädevuse puudumise kohta on seega põhjendamata.

2. Oluliste menetluslike nõuete rikkumine

60. Luksemburgi valitsus on toetunud ka oluliste menetlusnõuete rikkumisele niivõrd, kui liikmesriikide valitsused ei ole andnud oma heakskiitu mis tahes otsusele asukoha kohta; ka ei konsulteerinud parlament enne vaidlustatud otsuse vastuvõtmist oma õiguskomiteega.

61. Selles suhtes piisab, kui märkida, et antud juhul ei ole Luksemburgi valitsus tuvastanud mis tahes oluliste menetlusnõuete rikkumist, mida parlament peab silmas pidama enne sellise otsuse, nagu antud vaidluses, vastuvõtmist.

62. Seega on see väide põhjendamata.

63. Eespool toodust nähtub, et hagiavaldus tuleb tagasi lükata.

Kohtukulud

64. Kodukorra artikli 69 lõike 2 alusel kannab kohtukulud kohtuvaidluse kaotanud pool, kui vastaspool seda on nõudnud. Sellest olenemata sätestatakse artikli 69 lõikes 3, et kui osa nõudeid rahuldatakse ühe poole, osa teise poole kasuks või kui on tegemist eriliste põhjustega, võib Euroopa Kohus jätta kummagi poole kohtukulud tema enda kanda.

65. Antud juhul on eriline põhjus olemas tulenevalt asjaolust, et vaidlustatud otsuses toodud teavad küsimused ja selle vastuvõtmisega seonduvad teavad asjaolud võivad tingida

põhjendatud kahtlused. Seetõttu on asjakohane kasutada kodukorra artikli 69 lõikes 3 sätestatud õigusi ja nõuda, et kumbki pool kannaks oma kohtukulud.

Esitatud põhjendustest lähtudes,

EUROOPA KOHUS

otsustab:

1. Jätta hagi rahuldamata.

2. Jätta poolte kohtukulud nende endi kanda.

Mertens de Wilmars

Pescatore

O'Keeffe

Everling

Mackenzie Stuart

Bosco

Due

Bahlman

Galmot

Kuulutatud avalikul kohtuistungil 10. veebruaril 1983 Luxembourgis.

Kohtusekretär

President

P. Heim

J. Mertens de Wilmars